

Ενότητα 3η ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗ - ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

ΟΡΙΣΜΟΣ

Η έννοια **ρατσισμός** προέρχεται από τη λέξη «ράτσα» - που σημαίνει γένος, φυλή, σύνολο δηλαδή ανθρώπων με ίδιες ρίζες καταγωγής – και δηλώνει μορφή φανατισμού. Ρατσισμός είναι η μεροληπτική αντιμετώπιση ορισμένων ατόμων, ομάδων ή φυλών που δέχονται μια συνεχή καταπίεση, την οποία προκαλούν κοινωνικές στερεοτυπικές αντιλήψεις (προκαταλήψεις). Υπάρχει, συνεπώς η αποδοχή απόλυτων σχημάτων ανωτερότητας ή κατωτερότητας, που καλλιεργεί το αίσθημα της υπεροχής ή της μειονεξίας.

ΜΟΡΦΕΣ ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ

A. Σε σχέση με τους λαούς (φυλετικός ρατσισμός)

Φυλετικός : διάκριση ανάλογα με το χρώμα (μαύροι – μαύροι, ινδιάνοι)

Εθνικός : π.χ. Εβραίοι – Γερμανοί (Χίτλερ)

Θρησκευτικός : Μουσουλμάνοι – Χριστιανοί, Εβραίοι = «ο περιούσιος λαός»

Ανωτερότητα κρατών Δυτικού κόσμου έναντι χωρών 3ου κόσμου

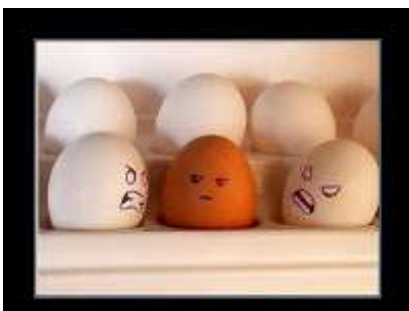
Καταπίεση μειονοτήτων σε κράτη.

B. Σε σχέση με άτομα ή ομάδες (κοινωνικός ρατσισμός)

Αυτός εκδηλώνεται απέναντι σε : ναρκομανείς, φορείς AIDS, άτομα με ειδικές ανάγκες, γυναίκες (διαφορετικός τρόπος αντιμετώπισής τους στο επαγγελματικό, οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον), μαθητές (καλοί – κακοί ανάλογα με τη βαθμολογία), επαγγέλματα (πνευματικά – χειρωνακτικά). Επίσης μπορεί να αφορά στο πνευματικό επίπεδο, την οικονομική κατάσταση, τη δυνατότητα κατανάλωσης, τις αντιλήψεις για τη ζωή (ιδεολογία), την ενδυμασία, τον τρόπο ομιλίας και διασκέδασης, την κατοχή τίτλου σπουδών κ.λ.π.

ΑΙΤΙΑ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ (ειδικά στην εποχή μας)

- Πνευματική ένδεια – προσωπικά συμπλέγματα.
- Κρίση αξιών – ηθική χαλάρωση
- Προκαταλήψεις – στερεότυπα
- Οικονομικά συμφέροντα, που σήμερα ενισχύεται από το υλιστικό – καταναλωτικό πνεύμα.
- Πολιτικές σκοπιμότητες (επεκτατικές βλέψεις – Χίτλερ)
- Κρίση φορέων αγωγής – έλλειψη ανθρωπιστικής παιδείας.
- Αρνητικά πρότυπα από τα ΜΜΕ
- Οι πολιτικοί ηγέτες εντείνουν τον κομματικό και τον πολιτικό ρατσισμό.
- Ξενοφοβία, που ενισχύεται από την οικονομική κρίση
- Θρησκευτικός ή και εθνικός φανατισμός.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ

1. Παραβιάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις ατομικές ελευθερίες.
2. Περιθωριοποιούνται άτομα και ομάδες, με αποτέλεσμα να χάνει η κοινωνία ένα ιδιαίτερα σημαντικό και πολλές φορές ικανό δυναμικό, που θα μπορούσε να συμβάλει στην ανάπτυξη και ευημερία.
3. Επικρατεί αναξιοκρατία, κοινωνικές ανισότητες, διχόνοια, φαινόμενα που δυναμιτίζουν την εύρυθμη λειτουργία της κοινωνίας (απώλεια κοινωνικής συνοχής, ομαλότητας).
4. Ξεσπούν συγκρούσεις, εκδηλώνονται ταραχές, κυριαρχεί η βία, που «πληγώνει» την έννοια και την αξία του πολιτισμένου ανθρώπου.
5. Διευρύνεται το χάσμα μεταξύ των πλουσίων και φτωχών. Δημιουργεί άθλιες συνθήκες διαβίωσης, και οδηγεί στην ανεργία και το χαμηλό βιοτικό επίπεδο, ένα, μεγάλο τμήμα του πληθυσμού. Έτσι πολλοί ωθούνται στην εγκληματικότητα και τα ναρκωτικά.
6. Συντελεί στην εκμετάλλευση και την υποδούλωση των ανθρώπων και των λαών.
7. Δημιουργεί «χωριστή συμβίωση» (Απαρτχάιντ) των κατοίκων ενός κράτους.

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ

A. Από άτομο

- Ευαισθησία - κατανόηση
- Αυτοκριτική – αυτογνωσία
- Διάλογος
- Απαλλαγή από προκαταλήψεις
- Επιστροφή στις παραδοσιακές αξίες του μέτρου.

B. Από φορείς

- Καλλιέργεια σεβασμού για το διαφορετικό.
- Προσωπικό παράδειγμα γονέων με υπεύθυνη ανθρωπιστική συμπεριφορά
- Ανθρωπιστική παιδεία από το σχολείο
- Περισσότερες πολιτιστικές εκδηλώσεις στο σχολείο με θέμα την υγιή αντιμετώπιση των προσφύγων.
- Ειδικές εκπομπές από τα ΜΜΕ
- Ποιοτικός έλεγχος των διαφόρων εκπομπών των ΜΜΕ
- Υγιής Δημοκρατία
- Κατάλληλο ήθος και ύφος πολιτικής ηγεσίας.
- Ίσες ευκαιρίες για συμμετοχή των πολιτών στα κοινά
- Εξασφάλιση καλών συνθηκών εργασίας με πνεύμα ισοτιμίας για όλους τους πολίτες.

Διαβάστε τα κείμενα που ακολουθούν και σημειώστε το είδος του ρατσισμού στον οποίο αναφέρονται

Ρόζα Παρκς: Η γυναίκα σύμβολο στον αγώνα κατά του ρατσισμού στις ΗΠΑ

Ήταν 1 Δεκεμβρίου του 1955 όταν η Αφροαμερικανίδα Ρόζα Παρκς αρνήθηκε να παραχωρήσει τη θέση της στο λεωφορείο σ' έναν λευκό άντρα, με αποτέλεσμα να συλληφθεί. Αυτή η πρωτοφανής κίνηση για την

εποχή, έμελλε να σημαδέψει τον αγώνα των μαύρων για ίσα δικαιώματα στις ΗΠΑ. Η 42χρονη μοδίστρα από το Μοντγκόμερ της Αλαμπάμα, έπειτα από μία μέρα στη δουλειά, επιβιβάστηκε σε λεωφορείο στο κέντρο της πόλης και κάθισε στην πρώτη σειρά των θέσεων που προορίζονταν για τους «μαύρους» πολίτες. Σύμφωνα με το νόμο για το φυλετικό διαχωρισμό, ο οποίος ίσχυσε μέχρι το 1956, οι θέσεις των μαύρων επιβατών βρίσκονταν στο πίσω μέρος του λεωφορείου και χωρίζονταν από εκείνες των λευκών με μια κενή σειρά. Όταν το λεωφορείο γέμισε και έμειναν όρθιοι τέσσερις λευκοί, ο οδηγός Τζέιμς Μπλέικ, απαίτησε να αδειάσει η πρώτη σειρά του «έγχρωμου τομέα», στην οποία καθόταν η Παρκς και να μείνει κενή. Ενώ οι έγχρωμοι συνεπιβάτες της συμμορφώθηκαν στη διαταγή του οδηγού, η Παρκς εναντιώθηκε και παρέμεινε στη θέση της, με αποτέλεσμα εκείνος να καλέσει την αστυνομία και εκείνη να συλληφθεί. Μετά την αποφυλάκισή της, στις 5 Δεκεμβρίου, αποφασίστηκε να διεξαχθεί μπιϊκοτάζ στα λεωφορεία του Μοντγκόμερ, με επικεφαλής την οργάνωση Montgomery Improvement Association (MIA) και τον Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, που εκείνη την περίοδο ήταν ακόμη πάστορας σε εκκλησία της πόλης. Ύστερα από το μπιϊκοτάζ που κράτησε περισσότερο από έναν χρόνο, το Νοέμβριο του 1956 το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ κήρυξε αντισυνταγματικό τον νόμο για το φυλετικό διαχωρισμό.

Πηγή: (tv χωρίς σύνορα, <http://tvxs.gr/news/>)

Τσιγγάνοι Της Ιωάννας Σωτήρχου

Το Δημοτικό Σχολείο στα Σαγαίικα Αχαΐας κατέλαβαν χθες το πρωί γονείς μαθητών, προκειμένου να εμποδίσουν την εγγραφή Τσιγγανόπουλων για την ερχόμενη σχολική χρονιά. Όπως ισχυρίστηκαν, η παρουσία των παιδιών των Τσιγγάνων δημιουργεί σοβαρά προβλήματα στη λειτουργία του σχολείου και την εκπαίδευση των παιδιών τους. Σύμφωνα με τους γονείς που προχώρησαν στην κατάληψη του σχολείου, θα πρέπει να δημιουργηθούν ειδικές προπαρασκευαστικές τάξεις, για να προετοιμάζονται τα παιδιά των τσιγγάνικων οικογενειών, ώστε να μπορούν στη συνέχεια ομαλά να εντάσσονται στις τάξεις, ανάλογα με την ηλικία και το επίπεδο των γνώσεών τους. Η πρόεδρος του Συλλόγου Γονέων κ. Ελένη Σαλομαλίδη, μάλιστα, ισχυρίστηκε ότι “οι γονείς των Τσιγγάνων δεν ενδιαφέρονται να μάθουν γράμματα τα παιδιά τους και τα έγραψαν στο σχολείο για να εισπράξουν τη σχετική επιδότηση που χορηγεί το κράτος”. (Πηγή: Τα Νέα, 3/6/2004)

Διαβάστε τα αποσπάσματα από άρθρο που δημοσίευσε ο Δ. Αργυρός, ο ίδιος άτομο με ειδικές ανάγκες, και καταγράψτε α) ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζουν τα άτομα αυτά και β) ποια είναι η στάση του συντάκτη απέναντι σε αυτά τα προβλήματα.

« [...] [Πολλές] ιστορίες ρατσιστικής συμπεριφοράς, απόρροια της συνολικής αλλοτριωμένης πραγματικότητας, έχουν όλα τα άτομα με ψυχικές, σωματικές και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες να διηγηθούν. Ακόμη και το συναίσθημα του οίκτου δεν είναι αντίθετο του κοινωνικού ρατσισμού, απεναντίας συμπληρώνει τις εκφράσεις ανωτερότητας αυτών που θεωρούνται “ολοκληρωμένοι” άνθρωποι, τρομάρα τους! Φυσικά το μόνο που σε τελευταία ανάλυση προσπαθούν να διαχειριστούν είναι ο φόβος του διαφορετικού, μέσα σε μια άκρως ανταγωνιστική κοινωνία. Είναι αλήθεια πως οι ρατσιστικές συμπεριφορές απέναντι στα άτομα με σωματική αναπηρία είναι συγκεκαλυμμένες και υποδόριες αλλά δεν συμβαίνει το ίδιο με τα άτομα με ψυχικά νοσήματα. Εκεί ο ρατσισμός είναι απροκάλυπτος. [...] Οι ίδιοι άνθρωποι που ενθουσιάζονται με τις πραγματικά σπουδαίες επιδόσεις των αθλητών στους παραολυμπιακούς αγώνες, που εκδηλώνουν τη “φιλανθρωπία” τους έξω από την εκκλησία στο πάσχοντα, που μπορεί και να διαδηλώνουν όταν οι κακοί Αμερικανοί σκοτώνουν στο Ιράκ, οι ίδιοι άνθρωποι διαμαρτύρονται, εάν στη γειτονιά τους πάει να δημιουργηθεί μια ανοικτή κοινότητα ψυχικά ασθενών, τρέμοντας αυτόν που δεν χωράει στις νόρμες της συντηρητικής κοινωνίας.

Αλλά και στο επίπεδο της επίσημης πολιτείας τα πράγματα δεν είναι καλύτερα. Φυσικά το νομοθετικό πλαίσιο έχει βελτιωθεί αισθητά σε σύγκριση με τις προηγούμενες δεκαετίες, αλλά η συνολική παρέμβαση των κρατικών δομών δεν είναι αντίστοιχη με τις αυξημένες ανάγκες των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους. Η πρόσβαση στα μέσα μαζικής μεταφοράς είναι από δύσκολη έως αδύνατη. Το ίδιο και η μετακίνηση στις μεγαλουπόλεις, η πρόσβαση στα δημόσια και ιδιωτικά κτήρια. [...] Το ίδιο και συχνά μεγαλύτερες είναι οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε στην διασκέδαση ή στις διακοπές. Είναι ολοφάνερο ότι αυτός ο κόσμος δεν φτιάχτηκε για μας.

(Πηγή: http://argird.blogspot.gr/2007/09/blog-post_2797.html [προσπελάστηκε 10/1/2013])